

در سال‌های گذشته، تقریباً ۷۵ درصد از مراکز معاینه فنی مشهد، به‌خاطر انجام تخلقاتی، تعطیل می‌شدند. اما پس از برقراری سامانه یکپارچه معاینه فنی، تخلقات به‌شکل چشمگیری کاهش یافته است.

تعداد خودروهای پذیرش شده در مراکز معاینه فنی مشهد، از ابتدای سال ۹۸ تا امروز

تعداد گواهی‌های قبولی صادر شده، از ابتدای سال ۹۸ تا امروز

تعداد خودروهای پذیرش شده در مراکز معاینه فنی مشهد، از ابتدای اعلام طرح (۱۴ دی) تا امروز

تعداد گواهی‌های قبولی صادر شده، از ابتدای اعلام طرح (۱۴ دی) تا امروز

منبع آمار: سامانه معاینه فنی ایران



انتقاد از معاینه خارج از نوبت برخی خودروهای دولتی

«در حالی که دقایق طولانی در صف ایستاده‌ایم، جلوی چشم‌مان چندین خودروی دولتی، خارج از نوبت وبدون انتظار، معاینه می‌شوند و می‌روند. فقط دولتی‌ها کار و زندگی دارند و وقت و زمان ما مهم نیست؟» این هم، یکی دیگر از پرتکرارترین گلایه‌های مردم در مراکز معاینه فنی خودرو بود که میلانیان در پاسخ، توضیح می‌دهد:

● (حق با مردم است. من هم این گلایه را از برخی سازمان‌های دولتی دارم که گاهی نامه می‌زنند و اعلام می‌کنند خودروهای این سازمان‌ها، حتی در شلوغ‌ترین ساعت‌های روز، باید بدون نوبت مورد بازدید و بررسی و معاینه فنی قرار گیرند. مشکل این سازمان‌ها هم، همان‌طور که قبلاً اشاره شد، این است که خودروهایشان را به‌موقع برای معاینه فنی نمی‌برند و هم خودشان، هم ما و هم مردم را دچار زحمت می‌کنند.)

گزارش: محمد بهبودی‌نیا | عکس‌ها: خراسان

L.E.Z که مخفف Low Emission Zone و به معنی کاهش آلاینده‌گی یک منطقه است، طرحی است برای کم کردن آلودگی هوا توسط خودروهای سواری از طریق رصد تاریخ معاینه فنی‌شان. طبق این طرح، همه خودروهایی که چهار سال یا بیشتر از عمر تولیدشان می‌گذرد، ملزم می‌شوند حتماً سالی یک‌بار مجوز معاینه فنی دریافت کنند و گر نه با استفاده از دوربین‌های ترافیکی، روزانه ۵۰ هزار تومان جریمه می‌شوند. اعمال این محدودیت

گلایه مردم از نبود زیرساخت مناسب که به شلوغی و صف‌های طولیل منجر شده



مرکز معاینه فنی حافظ، اولین مقصد ماست و مهم‌ترین گلایه مراجعه‌کنندگان، معطلی چندساعته در صف‌های طولانی این مرکز است. بایکی از مراجعان، سر صحبت را باز می‌کنم که گله می‌کند: «نبود برنامه‌ریزی و فراهم نکردن زیرساخت‌های لازم برای اجرای این طرح، دلیل اصلی ازدحام و شلوغی و از کار و زندگی افتادن مردم در صف‌های طولانی مراکز معاینه فنی است. چرا باید مردم را یک‌ماهه و بدون امکانات کافی، ملزم به رعایت چنین طرح مهمی کنند و چنین جریمه سنگینی هم برای انجام ندادنش، در نظر بگیرند؟»

● «میلانیان» ضمن معرفی خودش به رانندگان شاکی، توضیح می‌دهد: «واقعیت این است که همه صاحبان خودرو، پیش از این طرح هم باید ملزم و متعهد به انجام سالانه معاینه فنی می‌بودند، منتها به رغم این که ما در هر مرکز از پنج مرکز و ۱۸ خط معاینه فنی که در مشهد داریم، روزانه ظرفیت پاسخ گویی به ۱۸۰۰ خودرو را داریم و داشتیم، اما از ابتدای امسال روزانه به‌طور متوسط تنها ۸۵۰ خودرو به این مراکز مراجعه می‌کردند؛ نتیجه این مراجعه نکردن‌ها، همین می‌شود که الان با خودروهایی مواجه‌ایم که گاهی تاریخ انجام آخرین معاینه فنی‌شان به ۱۰ سال قبل برمی‌گردد و حالا در نظر گرفتن جریمه بر اساس کنترل دوربینی، ناگهان به فکر معاینه فنی

یک ادعا: هزینه‌تراشی برای مردم به بهانه تست کپسول گاز

یکی از شهروندان، در گفت‌وگو با ما ادعا می‌کند: «یکی دو مرکز معاینه فنی در شهر، تمامی خودروهای دو‌گانه‌سوز کارخانه‌ای را بی توجه به تاریخ تولید خودرو، برای انجام تست می‌فرستند و در مراکز تست کپسول، مبلغ زیادی از صاحب خودرو دریافت می‌شود. ظاهراً این مراکز معاینه فنی با آن مراکز تست کپسول، زدو بندهایی دارند و از این طریق، برای خودشان منبع درآمدی ایجاد کرده‌اند.»



برخی کارشناسان، درباره ظاهر خودرو سلیقه‌ای نظر می‌دهند

در ادامه رصد شرایط و شنیدن درد دل‌ها، به جوانی که عصبانی در حال کندن برچسب‌های دودی شیشه‌های خودرواش است، برمی‌خورم. ماجرا را می‌پرسم و گله می‌کند: «به نظر من کارشناس‌ها، سلیقه‌ای نظر می‌دهند. یک کارشناس به من می‌گوید باید برچسب دودی را جدا کنم ولی کارشناس دیگری، جلوی چشم خودم به شخص دیگری که اتفاقاً شیشه‌هایش تیره‌تر از شیشه‌های ماشین من بود، چیزی نگفت. این چه وضعی است؟»

● میلانیان لبخند می‌زند و توضیح می‌دهد: «بعد از آلاینده‌گی، دومین عامل مردودی خودروها در معاینه فنی، همین ظاهر خودرو مثل آج لاستیک، چراغ‌زنون، برف پاک کن، شیشه‌های دودی و مواردی از این قبیل است که ۲۵ درصد مردودی‌های مشهود را شامل می‌شود. در کارشناسی ظاهر خودرو، جمع‌بندی به عهده کارشناس است و ممکن است سلیقه هم دخیل باشد و کاری نمی‌شود کرد. وزارت کشور تشخیص برخی موارد را به کارشناس واگذار کرده است. هرچند ما بارها خواهش کردیم برای کارشناسی ظاهر خودرو هم، معیارهای دقیق در نظر گرفته شود و امیدواریم این مهم، در آینده نزدیک تحقق یابد.»

افتاده‌اند. این تأخیرها، به شلوغی و ازدحام در مراکز معاینه فنی، پس از اعلام ضرب‌الاجل منجر شد. روی همین حساب، اگر چه ما پیش بینی‌هایی بابت خدمات‌رسانی انجام داده بودیم، ولی باز هم تعداد بسیار زیاد خودروهای فاقد مجوز معاینه فنی، بالاتر از توقع مان بود و شاهد صف‌های طولانی بودیم. از آن‌جا که تعداد خودروهای متقاضی، بسیار فراتر از پیش‌بینی‌های ماست، شاید اگر در هر محله هم یک مرکز معاینه فنی ایجاد می‌کردیم، باز هم شلوغ می‌شدند. هم اکنون که این طرح تا آخر سال تمدید شده، باز برخی به موقع مراجعه نمی‌کنند و می‌گذارند برای آخرین روزها و باز از شلوغی گله می‌کنند. شاید اگر مردم به موقع مراجعه کنند، این مشکلات کمتر شود.»

● میلانیان در پاسخ به این ادعا توضیح می‌دهد: «معمولاً باید ۵ سال از تاریخ تولید مخزن گاز خودروی دو‌گانه‌سوز گذشته باشد تا نیاز به تست و بررسی باشد و بعد از بررسی مشخصات خودرو در سامانه سراسری معاینه فنی است که تشخیص داده می‌شود این مخزن باید مورد تست هیدرواستاتیک قرار گیرد یا خیر. و بعد از انجام تست هم، تا شش سال بعد نیازی به انجام تست مجدد نیست. پس یکی دو مرکز، خودسرانه نمی‌توانند این روند را به هم بزنند و زدو بند کنند؛ چون باید طبق باید و نبایدهای سامانه سراسری پیش بروند و ناظران این سامانه، تمام مراحل را زیر نظر دارند.» میلانیان در پاسخ به این انتقاد که چرا تست هیدرواستاتیک مخازن گاز هم در همان محل مراکز معاینه فنی انجام نمی‌شود؟ می‌گوید: «برای انجام تست در محل مراکز معاینه فنی، نیاز به وجود زیرساخت‌هایی از جمله فضای کافی است که فراهم نبود. در حال حاضر در مشهد ۸ مرکز تست هیدرواستاتیک داریم که در آن، مخازن گاز خودروهای دو‌گانه‌سوز، بررسی می‌شود.»



سرگردانی نیشان‌های آبی به دلیل وزن غیراستاندارد

به راننده یک نیشان‌آبی که به شدت گلایه دارد، برمی‌خوریم که می‌گوید: «من برای انجام و گرفتن معاینه فنی، از یکی از شهرستان‌های استان به مشهد آمدم. نمی‌دانم چرا ما را از شهرستانی دور به مشهد فرستاده‌اند و برای یک معاینه فنی، ساعت‌ها در جاده رانندگی کردم و چند ساعت در صف منتظر ماندم. مگر تجهیزات معاینه فنی شهرستان‌ها با مشهد متفاوت است؟»

● کارشناس اداره راهبر د و نظارت بر مراکز معاینه فنی مشهد، می‌گوید: «معاینه فنی خودروهای نیشان به دلیل ساختار فیزیکی و وزن سنگینی که دارند، باید بین مراکز گوناگون تقسیم‌شود. چون وقتی در یک بازه زمانی کوتاه، چندین نیشان روی یک دستگاه معاینه فنی قرار گیرند، به دلیل وزن زیاد خودرو، صدمه شدیدی به دستگاه وارد می‌شود و بعضی قطعات می‌شکند و دستگاه از کار می‌افتد. روی همین حساب، مراکز معاینه فنی با استرسی به معاینه و بررسی نیشان‌ها می‌پردازند و تعداد زیادی از آن‌ها را به مراکز معاینه‌های گوناگون مشهد می‌فرستند. استاندارد این خودرو متعلق به ۴۰ سال قبل است؛ نیشان‌نه جزو خودروهای سبک است و نه جزو خودروهای سنگین؛ به همین دلیل با شرایط دستگاه‌های معاینه فنی همخوانی ندارد و باید در این باره که اتفاقاً به مردودی تعداد زیادی از نیشان‌ها در معاینه فنی می‌انجامد، فکری کرد.»

در آستانه اتمام مهلت اجرای طرح L.E.Z به بررسی مهم‌ترین چالش‌های مراکز معاینه فنی خودرو پرداختیم

معاینه «سرزده» مراکز معاینه فنی

کارشناسان، با نزدیک شدن به روزهای پایانی مهلت و روزهای آخر سال، باید منتظر طولانی شدن دوباره این صف‌ها باشیم. یک رصد سرزده از شرایط خدمات‌رسانی تعدادی از مراکز معاینه فنی مشهد به همراه «سیاوش میلانیان» کارشناس اداره راهبر د و نظارت بر مراکز معاینه فنی و کاهش آلاینده‌گی هوای مشهد، محتوای سی و دومین شماره آیتم «سرزده» صفحه حرف مردم است؛ با ما همراه باشید.

همه‌چیز درباره تخلقات احتمالی مراکز معاینه فنی خودرو

«به نظر من معاینه فنی کشک است. در سال‌های قبل، من فقط مشخصات خودروام را برای یکی از دوستان می‌فرستادم و بدون این که حتی خودرو را ببینند، برایم مجوز معاینه فنی صادر می‌کردند. حالا هم که تن داده‌ام به این صف‌های طولیل، به این خاطر است که آن‌آشنا باز نشسته شده و گرنه عمر اقدام می‌کردم.» این‌ها ادعای شهروندی است که منتظر نوبت انجام معاینه فنی خودرواش است و خطاب به من و میلانیان می‌گوید.



● کارشناس اداره راهبر د و نظارت بر مراکز معاینه فنی مشهد، در پاسخ به این ادعا می‌گوید: «در سال‌های گذشته که هر شهر کشور، یک سامانه مستقل برای صدور مجوز معاینه فنی داشت، امکان این تخلقات وجود داشت. اما از سال ۱۳۹۳ تمام مراکز فنی سراسر

کشور، توسط یک سامانه مرکزی در وزارت کشور که به سامانه راهسور ناجا متصل است، رصد و مدیریت می‌شوند و هم اکنون ۵۰۰ مرکز معاینه فنی در کشور، تحت نظارت این سامانه‌ها، به شکل سراسری پذیرش، معاینه و تست انجام می‌دهند و تمام اطلاعات، حتی میزان قبولی و مردودی و تعداد تست‌ها، ثبت می‌شود. پس چنین زدو بندهایی، حداقل در پنج سال اخیر، عملی نبوده.» همچنین، میلانیان درباره جزئیات روند انجام و صدور مجوز معاینه فنی، توضیح می‌دهد: «در معاینه فنی‌ها، ابتدا پلاک خودرو قرائت و به سامانه راهور ناجا ارسال می‌شود. اگر مشخصات ثبت شده با خودرو مطابقت داشت، کارشناس فنی به صورت فیزیکی خودرو را کنترل می‌کند و سپس، خودرو وارد سالن معاینه فنی می‌شود. دوربینی که در محل نصب است، مجدداً مشخصات خودرو را بررسی می‌کند و چنان‌چه مورد تأیید بود، تست‌های بعدی انجام و مجوز صادر می‌شود. این وسط اگر تخلقی اتفاق بیفتد، از وزارتخانه به آن مرکز اخطار داده می‌شود و تا زمان رفع مشکل، از ادامه فعالیت آن خط جلوگیری خواهد شد. البته من نمی‌گویم هیچ تخلقی در این مراکز اتفاق نمی‌افتد ولی این طور هم نیست که بدون مراجعه، بر که معاینه فنی صادر شود.»

تغییر سیاست درباره خودروهای گازسوز دستی

مقصد دوم، مرکز معاینه فنی رباط‌طرق است که چندان شلوغ نیست. شهروندی می‌پرسد: «این شایعه که امسال به دلیل شلوغی و طولانی بودن صف‌ها، مراکز معاینه فنی، خودروهای گازسوز دستی را معاینه و بررسی نمی‌کنند، صحت دارد؟» آخر چرا اتفاقاً این خودروها که به لحاظ استاندارد و کیفیت از خودروهای دو‌گانه‌سوز کارخانه‌ای پایین‌ترند، باید به حال خود رها شوند؟»

● «سیاوش میلانیان» در پاسخ به سوال این شهروند، می‌گوید: «از آن‌جا که در سال‌های قبل، صاحبان خودروهای دو‌گانه‌سوز دستی را ملزم می‌کردیم اول مخزن گاز را از روی خودرو باز کنند، بعد برای معاینه فنی بیایند، این باز و بسته کردن مخزن گاز در مراکز غیر مجاز انجام می‌شد و شرایط بسیار ناایمن و خطرناک بود. تا این که دولت، طرح سامان دهی گازسوز کردن خودروها را زیر نظر مراکز استاندارد صادر کرد و از این پس این خودروها به خودروهای گازسوز تبدیلی، تغییر می‌یابند و بعد از دریافت گواهی سلامت، به عنوان یک خودروی گازسوز شناخته و معاینه فنی خواهند شد. هم اینک ما از مالکان خودروهای گازسوز دستی، یک امضا می‌گیریم در تأیید این که مرکز معاینه فنی، فقط قسمت بنزینی خودرو را تست کرده و چنان‌چه در بخش گازسوز این خودرو، مشکلی رخ داد، مسئولیت آن با خود فرد است، تا زمانی که به صورت استاندارد دو‌گانه‌سوز شود.»



توضیحاتی درباره نوبت‌دهی اینترنتی معاینه فنی

از آن‌جا که گلایه‌هایی هم درباره شرایط نوبت‌دهی اینترنتی سامانه معاینه فنی، از سوی شهروندان مطرح شده، از میلانیان در این باره توضیح می‌خواهیم که می‌گوید: «نوبت‌دهی اینترنتی، طبیعتاً به عنوان راه‌حلی برای مشکل شلوغی برخی مراکز طراحی شد و مالکان خودروهای می‌توانند به نشانی اینترنتی e.servic.mashhad.ir/nobat مراجعه کنند و برای دریافت معاینه فنی، نوبت بگیرند و در روز و ساعتی که برایشان تعیین می‌شود، مراجعه کنند تا در صف منتظر نمانند. ساختار سامانه به شکلی است که در ساعت‌های خالی مراکز مختلف، زمان مراجعه می‌دهد و چنان‌چه در تاریخی دور، برای کاربر وقت تعیین می‌کند، نشان دهنده این است که روز و ساعت پر است. وقت‌ها، بسته به شلوغ یا خلوت بودن هر مرکز تعیین می‌شود اما متأسفانه در زمان بالا رفتن تراکم مراجعات و تقاضاها، به دلیل پر بودن تمام ساعت‌ها، امکان گرفتن وقت به صورت اینترنتی وجود ندارد و فعلاً چاره‌ای نیست. در گام دوم نیز به دنبال این هستیم که اپراتورهای تلفنی را برای نوبت‌دهی فعال کنیم که متعاقباً، اطلاع‌رسانی می‌شود.»